

steklar

GLASILO DELAVCEV STEKLARNE HRASTNIK

Izhaja od leta 1959
Letnik XXXIV, št. 4
Hrastnik, 13. 5. 1993

Ob promociji Steklarne Hrastnik

O stvareh, ki ostajajo

Ko smo si tisto deževno popoldne, 13. aprila natanko je bilo, ogledovali kolekcijo Bela Krajina, je nekdo menil, da gre za steklarski biser. Lepih stvari, katerih lepote ne znamo ali ne želimo členiti, nekateri radi primerjajo z biseri, dragulji, zlatom: s stvarmi, ki smo se jih naučili prepoznavati kot žlahtne. Ocenjevalec se je s svojo primerjavo gibal blizu razvrednotenja kolekcije, saj bližnja besedna zveza stekleni biseri ne govori o izredni lepoti, ampak o cenenosti. Hkrati pa je med žlahtnim izbral natanko tisto, kjer je podobnosti največ. Če izpustim nastajanje bisera; že iskanje teh je eno najtežjih opravil a kljub temu prežeto z lepim.

Kakšnih dvajset let bo, ko sem bil – bilo je na osnovnošolskem izletu, rekli smo jim ekskurzije – prvič v steklarni. V spominu so se tiste slike že davno porazgubile, se pomešale z neštetiimi drugimi prizori: ostali so le oznojeni, črni pihalci rdečkaste snovi, ki ohlajena postane steklo. V karo srajcah z zavihanimi rokavi, v temno modrih majicah so na nizkih odrih pihali v steklarske pipe in jih nenehno vrteli v rokah.

Takrat bi jih, zdi se, lahko gledal neskončno dolgo. Nekakšna vrzel pri iskanju herojev je nastopila v tistem poznem otroštvu. Preraskli smo kavboje in partizane, filmska in glasbena bleščava ni prihajala v domove na danes znane načine. Bilo je temačno in umazano, a tudi nekako veličastno; scenska mojstrovina, in otroška želja imeti moč mož na nizkih odrih.

Ta spomin je na silo prikljican iz možganskega skladišča. Bil sem kasneje še nekajkrat v glažuti, ki je ostajala vedno enaka z dolgimi kolonami kozarcev in stekleničk na travovih, črepinjami (ki tu verjetno ne prinašajo sreče) in z že omenjenimi pihalci stekla.

Naj se vrnem v povsem določen čas, v april iz začetka pisanja, ko so vodilni Steklarne v salonu steklarskega gradu zbranim, predvsem pa ministrici Jožici Puhar, skušali razložiti ukrepe, ki naj bi jih popeljali v lepšo prihodnost, in predstaviti steklarske mojstrovine, poimenovala Bela Krajina. Malce dolgo-vezno se mi je počasi zazdelo vse

skupaj, ko so predavatelji jadrali od Venetov, ki so oblikovalcu Oskarju Kogoju ljuba tema, tja do Pittsburgha, kjer je zlom železarske industrije konec prejšnjega stoletja prvič pripeljal do množične rasti podjetniških inkubatorjev.

Morda je bil vtis razvlečenosti zgolj novinarski, saj nas je zaradi pozne ure priganjal čas. Morda je bilo drugim ob pravem vinu iz pravih kozarcev povsem dobro, Veneti in Pittsburgh morda nenezanimivi. Gospa ministrica mi je kasneje rekla, da gre za enega boljših programov prestrukturiranja, ocene Bele Krajine pa so segale tja do primerjave z biseri.

Zunaj je bil slab, moker večer. Menda smo odšli prvi. S povsem dobrimi občutki o tem, kako se lotevajo težav, in prepričani v mojstrstvo glažarjev. To je, kar ostaja. Predstavitve pa se bo kot ničkoliko drugih stopila v pozabljenost.

Roman Rozina

**Steklarski muzej v gradu – primer-
na kulisa za razgovor z ministrico
Puharjevo za TV dnevnik**

Promocija kolekcije Bela Krajina – avtentični prikaz steklarske tehnike

Direktor Binder pozdravlja udeležence promocije

Steklarna Hrastnik na mednarodnih tržiščih

Hanoverski sejem 1993

»Svetovno gospodarstvo se nahaja v območju nizkega zračnega pritiska, a sejem v Hannoveru ostaja kot skala sredi ognja: v Kongresnem centru sejmišča je zvezni predsednik R. von Weizsacker v prisotnosti predsednika Komisije EGS J. Delorja 20. aprila letos odprl sejem z rekordnim številom razstavljalcev – 6800 iz 57 držav sveta« (konec citata iz Hannover Messe Zeitung). – Sejem obsega 325.000 m² razstavnih površin, letošnji obisk pa ocenjujejo na 350.000 obiskovalcev. V časopisu »VDI Nachrichten« (tednik za tehniko, znanost, gospodarstvo) piše, da se »nemška konjunktura nahaja pod dvojnimi pritiskom: recesija pomembnih poslovnih partnerjev ter mednarodno visoko ovrednotena marka zmanjšuje izvozne možnosti. Vendar pa v prispevku Zmanjševanje stroškov je napaka Tom Sommerlatte (vodja evropskega združenja za menedžersko svetovanje ADL) trdi, da je strategija boja proti recesiji z ukinjanjem poslov in prihrankom pri stroških »smrtno« zgrešena. Pot, ki jo morajo firme ubirati v recesiji, je eksploatacija obstoječih tržnih niš – prek inovativnega marketinga in produktivnih strategij. – Toliko za uvod.

Predstavnike Steklarne Hrastnik na hannoverskem sejmu zanimajo predvsem evropski in svetovni trendi razsvetljavnega stekla. V tem kontekstu Steklarna Hrastnik razstavlja že vrsto let na tem prominentnem sejmišču. Letošnji nastop je bil v novi obleki: zamisel in izvedba našega razstavnega prostora je bila na ravni sejma, to so po ogledu poudarili celo predstavniki tako renomirane hiše, kot je studio Marketing iz Ljubljane.

Na samem razstavnem prostoru je bilo obilo poslovnih srečanj med predstavniki naše tovarne in vseh, za naše izdelke zainteresiranih kupcev. O tem je izdelano posebno strokovno poročilo, ki pa zaradi poslovnih podatkov ni namenjeno javnosti.

V tem prispevku dodajam pregled razvoja steklenih svetlobnih teles, kot se kaže na tem izjemnem sejmu:

- Steklo ostaja prvi material za uporabo pri izdelkih razsvetljave – vsaj pri notranji opremlitvi (za zunanja svetila je pomembna tudi plastika); v tem pogledu je zanimiv razvoj malih steklenih elementov (npr. halogen, za vsadne elemente), ki bi lahko bili domena drugega materiala, a je prevladalo steklo.

- »Oblika sejma« je steklen stožec, pojavlja se v raznih velikostih, oblikovnih variantah, v barvah in obdelavah stekla, v programu ga imajo skoraj vsi pomembni ponudniki in porabniki steklenih razsvetljavnih teles.

- Dekoracije stekla je malo; prevladuje »vroča dekoracija« – to je dekoracija v samem steklu (zataljeni delci barvnega stekla, barve itd.), tu velja poudariti dekor »Etrusca« (starinski izgled stekla), ki v kombinaciji – posebej s centrifugiranimi tulpicami – predstavlja značilnost sejma.

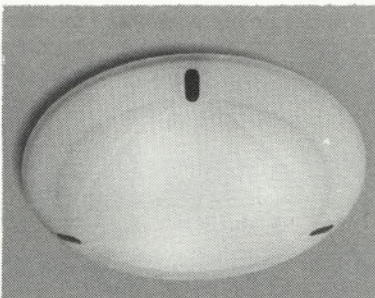
- Pomembni tehnologiji v razsvetljavnem steklu ostajata centrifuga in stiskalnica; tudi tisti porabniki steklenih razsvetljavnih teles, ki do sedaj niso imeli tega v programu (npr. RZB – naš kupec), sedaj vključujejo v program izdelke teh tehnologij. – V tehnologiji centrifuge je vključena že »vroča dekoracija« (barvni vložki v naboranem steklu), kar daje centrifugi dražji, bolj unikaten izgled.

- Barvno steklo se v manjših količinah pojavlja povsod – kot sol pri hrani; vendar gre za modno določene trende barv in za njihovo kakovostno izvedbo (predvsem glede barvnih tonov).

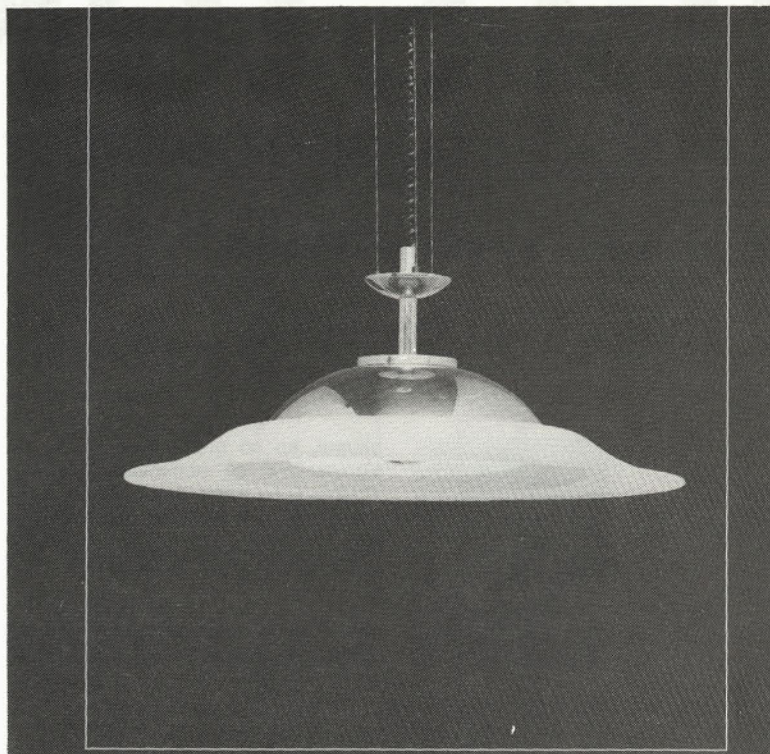
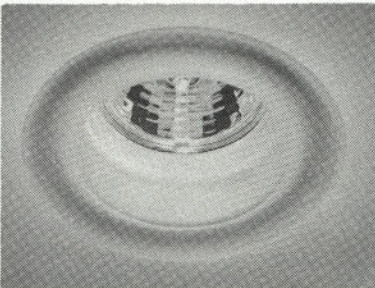
- Posebno mesto zavzema ponudba firme Putzler Leuchten. Ne želimo s tem razvrednotiti programa firme Limburg, ki ima nadvse čisto stekleno oblikovalsko linijo in je tržno še kako uveljavljena. Vendar je program Putzler vrhunska poslastica za poznavalce steklenih razsvetljavnih teles, mojstrska sinteza ideje, izvedbe in stekla. Programi kot so letošnji Marakesch, La Ola, Sydney, Nevada in Toronto, naravnost učijo, kako kreirati stekleno svetlobno telo oziroma svetilo in družino svetil.

V prispevku so zgoščeni vtisi iz letošnjega Hannovera. Seveda gre za glavne poudarke, saj je detajlov preveliko, da bi jih omenjali. Na strokovnih ravneh naše tovarne bodo vsi vtisi, zapiski in dogovori preverjeni, določeni in opremljeni s programom razvoja tega proizvodnega področja. Do Hannovera 94 moramo postoriti še marsikaj.

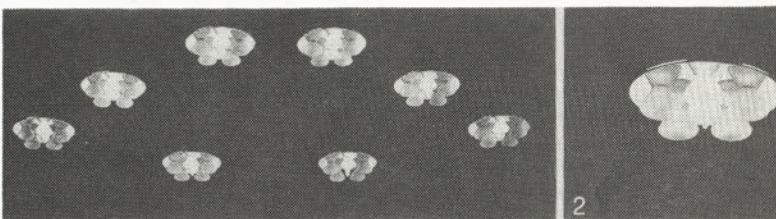
Slavko Marcen

Vedno bolj prisotna oblika plafonjere – polavtomatsko stiskano steklo

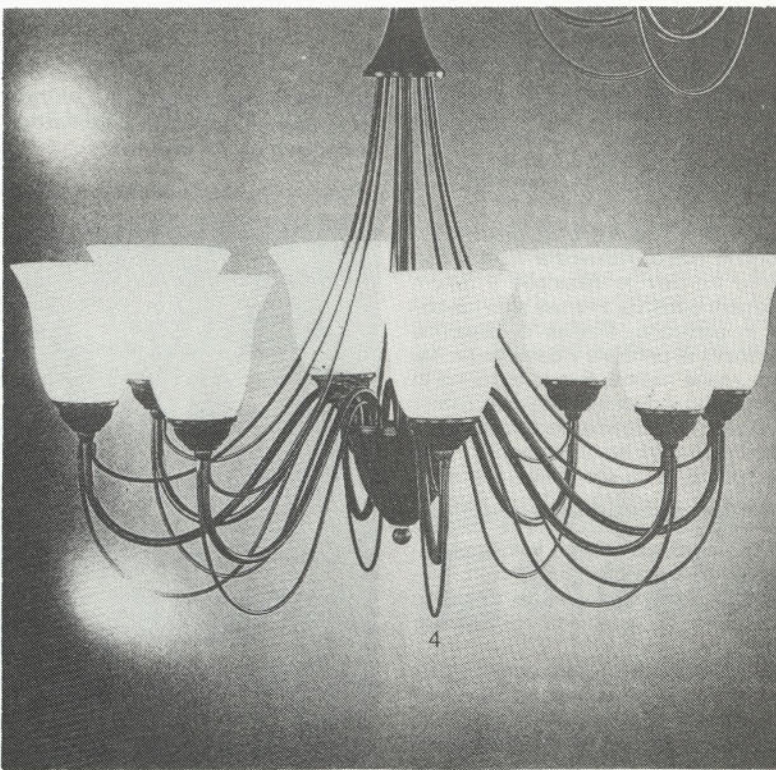

Design in izvedba: Putzler Leuchten

Tudi tako miniaturne oblike so namenjene steklu – vsekakor kompliment materijalu

Zelo razširjena tulpica – z dekoracijo na vroče (Etrusca ali Antik)

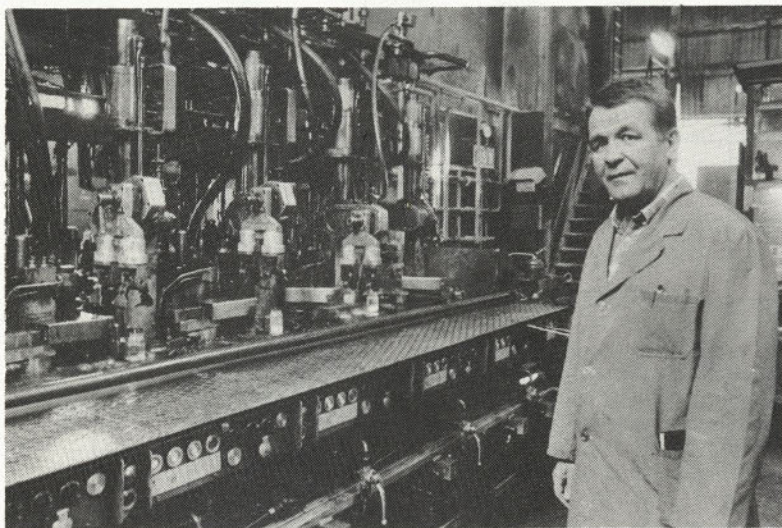

Steklen vsadni element – do pred kratkim domena kovine – je normalen pojav Hannovera 93

Albert Kapelar odhaja v pokoj

Spomini na sodelavca

Ob upokojitvi Alberta Kapelarija, s katerim sva skupaj delala kar nekaj desetletij, se moji spomini vračajo na njegovo skupaj prehojeno pot.

Prvič sva se srečala kot sodelavca leta 1956, ko si se v Steklarno prišel učiti za kovinarja. Dobro se spominjam tega srečanja in tudi prvih vtisov, ki sem si jih takrat ustvaril o tebi. Za svoja mladostna leta si bil resen in zadržan, a zelo marljiv; ta tvoja prihodnost in sposobnost ter želja po znanju se je dokazala tudi s tem, da si nekaj let pozneje dokončal še tehniško šolo. Najino intenzivno skupno delo pa se je začelo po letu 1965. V letih 1965 – 1966 je Steklarna izvajala zelo obsežno avtomatizacijo proizvodnje embalažnega stekla: postavitve 40 tonske peči in postavitve treh avtomatov IS za proizvodnjo stekleničk. Vzporodno s tem je tekla tudi avtomatizacija proizvodnje namiznega stekla: postavitve 25 tonske peči, in nato stroja H-28 in avtomatske preše. S to investicijo je Steklarna takrat kar potrojila svojo proizvodnjo. V vodstveni team obrata avtomatske proizvodnje – izbran leta 1965 – si bil imenovan tudi ti; najprej kot izumski vodja in ker si se izvrstno dokazal tudi kot tehnolog, ti je bilo zaupano še odgovornejše delo. Postal si vodja vzdrževanja avtomatske proizvodnje.

Ob zagonu te proizvodnje se je celotno vodstvo srečalo s popolnoma novimi problemi, za vse nas je bila to nova tehnologija, ki pa je nismo obvladali. Morali smo se mnogo naučiti, ta nova znanja smo pridobili iz skromne literature, predvsem pa smo jih črpali iz izkušenj od vsakdanjega trdega dela ob strojih. Dejansko smo bili odvisni od svojih sposobnosti in v tem teamu si ti opravil pionirsko delo. Danes se nam zdi ta proizvodnja – tehnološko enostavna. A spominjamo se, kako velike težave so nas v letu 1966 pestile, samo pri uvajanju proizvodnje penicilin stekleničk, in da smo tudi takrat cele tedne imeli kontrolorje iz zagrebške Plive, ki so ugotavljali kakovost. Pa smo uspeli, ker smo bili vztrajni; podobne primere kot je bil ta, pa bi lahko še našteval. Dejstvo pa je, da je ta avtomatska proizvodnja dvajset let Ste-

klarni Hrastnik omogočala uspešno premagovanje raznih gospodarskih težav in s tem uspešno poslovanje.

Obrat, ki si ga vodil od leta 1974, je bil vse do razpada jugoslovanskega tržišča dohodkovno najboljši v Steklarni Hrasnik. Z izgubo jugoslovanskih tržišč so se razmere povsem spremenile. Izgubili smo največje kupce in s tem bili prisiljeni iskati nove kupce in tržišča. Toda novi kupci so terjali nov asortiman, ki ga do takrat Steklarna še ni mogla ponuditi. Spet si se izkazal s svojo pripadnostjo kolektivu in kljub že nekoliko slabšemu zdravju si ostal na čelu pri reševanju problemov proizvodnje. Vsem mladim, ki so te spremljali pri tvojem delu, si dal možnost, da prevzamejo tvoje znanje, ki si ga pridobil z dolgoletnim delom in izkušnjami. In upam si trditi, da so imeli dobrega učitelja.

Leto 1993 je ponovno prelomnica v strategiji Steklarne Hrasnik. Steklarna se mora prilagoditi vsem zahtevam tržnega gospodarjenja in novo nastalim razmeram po razpadu jugotrišča, ob tem pa se je na evropskem tržišču pri stekleni embalaži pojavila močna recesija, kar povzroča še dodatne težave pri njenem plasmaju. S tem pa so nekateri dobili možnost, da kritizirajo vse, kar je bilo doseženo. In za ljudi, kot si ti Albert, ki si v to proizvodnjo vložil skoraj 30 let svojega ustvarjalnega dela, je to zagotovo veliko breme.

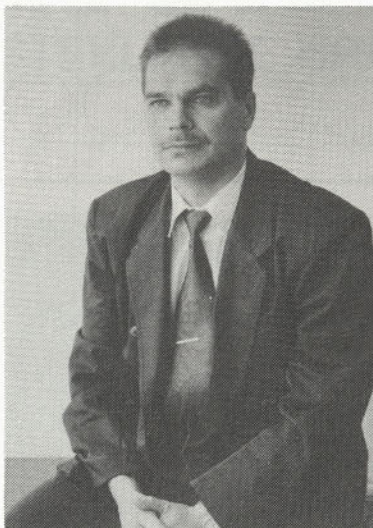
V pripravljanju, da so ob tebi mladi imeli učitelja in da bodo ohranili vsaj del svoje ustvarjalnosti, ostaja upanje, da bo tudi ta akutni problem Steklarne uspešno premagala. Biti pa moramo tudi optimisti in računati na lepše čase, ko ne bo vojn in grozot v naši soseščini.

Na koncu tega mojega razmišljanja se ti Albert, v imenu vodstva Steklarne in v svojem imenu zahvaljujem za vloženo delo in tvoj prispevek k razvoju Steklarne. Želim ti tudi, da bi bil zdrav in da bi veliko let užival zasluženo penzijo, pa večkrat obiskal stare sodelavce in kolektiv Steklarne Hrasnik.

Anton Žagar

Predstavitev novih sodelavcev

Alojz Kirn

V Steklarno, na delovno mesto pomočnika vodje komercialnega sektorja je prišel pred dobrim mesecem, trenutno dela na področju trženja izdelkov v vzhodnoevropskih državah, zlasti Madžarske, Češke in Poljske. Star je sedemintrideset let. Ob delu je doštudiral na Ekonomsko poslovni fakulteti v Mariboru. Čeprav rojen Hrasničan, je za velik del članov kolektiva nov obraz, saj je bil že vrsto let zaposlen zunaj domačega kraja.

Bi, prosim, k tej moji uvodni predstavitvi povedali, od kod prihajate in zakaj ste se odločili priti v Steklarno?

Želja, da bi dobil zaposlitev kje v Hrasniku, je ostala le želja, priložnost pa se mi je ponudila pri Rudisu v Trbovljah, kjer sem delal zadnjih osem let, ukvarjal pa sem se z vodenjem komercialno finančnih poslov v tujini. Zakaj sem se odločil za Steklarno? Delati v bližini doma je gotovo prednost, še toliko bolj, ker imam v Hrasniku družino. Odpadejo vsakodnevene vožnje. Če pa gre verjeti sociologom, da človek ne bi smel predolgo ostati na istem delovnem mestu, je za to za mojo odločitev razlog več. Mogoče je v meni tudi nekaj lokalpatriota, čeprav se morda danes to sliši kot oguljena fraza. Steklarna za Hrasnik pomeni veliko, pravzaprav je za kraj življenjskega pomena, pomembno mesto ima tudi v Zasavju, taki firmi pa bi morali pomagati: oblast in ljudje. In če bom v tem pogledu tudi sam lahko dal svoj prispevek, potem je bila odločitev pravilna.

Kakšen je bil vaš pogled na Steklarno Hrasnik in kakšen je zdaj, ko ste že nekaj časa tu?

Najbrž vsakogar, ki pride na novo delovno mesto in med nove sodelavce, spremlja vsaj kanček nelagodnosti. Tudi jaz se nisem mogel temu izogniti. Toda zdaj je to že mimo. V mesecu dni, odkar sem tukaj, sem imel veliko priložnosti za spoznavanje tovarne in ljudi. Reči moram, da sem prijetno presenečen nad zavzetostjo in pripravljenostjo ljudi, (pa naj gre za ljudi v komercialni, proizvodnji ali drugod),

da bi razmere v Steklarni spremenili na bolje. To kar je doživela Steklarna, ko je takorekoč čez noč izgubila tržišče za embalažo, ni enostavno, kot ni enostavno za te izdelke, v času velike recesije na svetovnih trgih iskati nove kupce. Verjetno bomo posledice občutili še nekaj časa in morali poslovati iz »rok v usta«. Tudi kakšnih večjih investicij najbrž še nekaj časa ne bo, proizvodnjo bo treba čimbolj racionalizirati. K temu pa lahko v največji meri pripomore osveščenost vseh zaposlenih. Pomembno mesto pri slednjem pa bo imelo sprotne informiranje o tekoči poslovni politiki in doseženih rezultatih.

Obiskali ste Hannoverški sejem. Kakšni so vaši vtisi?

Steklarna se je na tej prireditvi lepo predstavila. Njen razstavni prostor je bil zelo lepo urejen, zanimanje obiskovalcev za firmo pa izjemno. Med tistimi, ki so obiskali naš razstavni prostor, so bili tudi taki, ki so prihajali iz Emiratov, pa Američani, Kitajci, skratka, moj vtis s te prireditve je lep. Mi smo si ogledovali firme, naše vzornike: Limburg, Putzler, Fabiani, ... Resnično so »špica« Evrope in velik korak pred nami. So pa naši izdelki ročne izdelave – lahko smo upravičeno ponosni na njihovo kvaliteto – pri kupcih vzbujali veliko zanimanja. Dobili smo tudi precej naročil. Opravljeno je bilo veliko poslovnih razgovorov, tako, da je sodelovanje na sejmju, gledano skozi prizmo stroškov več kot opravičljivo. Res pa je, da smo morali cene izdelkov nekoliko znižati, da bi se z njimi približali tistim, ki jih ponujajo drugi, vendar mislim, da tudi konkurenca z Vzhoda, takšna kot je zdaj, ne bo trajala v nedogled, saj se tudi v teh deželah nenehno večajo cene materialov in življenjskih stroškov, s tem pa tudi zahteve po večjih plačah.

Mili Kobal

Viktor Racki

Konec marca smo se na Dolskem pokopališču poslovili od Viktorja Rackija. Trideset delovnih let je preživel v Steklarni. Ob prihodu leta 1950 se je pridružil skupini steklopipačev, ki so delali izdelke za potrebe laboratorijev. Nadaljevanje na str. 4.

